

ΕΝΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΤΟΥ ΛΑΥΡΑΓΚΑ

Ένα βράδυ, έδω κάμποσα χρόνια, τὸ Ἑλλη-
νικὸ Μελοδράμα ἔπαιξε «Ριγολέτο», στὸ μακαρίτικο πᾶ
Δημοτικὸ Θέατρο τῆς Ἀθήνας.

Ἡ παράσταση θ' ἄρχιζε, κατὰ πῶς ἔλεγε τὸ πρό-
γραμμα, στίς 10. Μὰ ἡ ὥρα ἦταν δεκάμισο, κι ἡ παρά-
σταση δὲν εἶχε ἄρχεισι ἀκόμα. Ὁ κόσμος, ποὺ εἶχε
γιομοσεὶ τὸ θέατρο, συνθησκόμα ἀπ' αὐτὲς τὶς ἀργο-
πριές, περιέμε ὑπομονητικὰ, συζητώντας καὶ μασου-
λώντας στραγάλια καὶ παστέιμο, τὴν ὄριξη τοῦ μαέ-
στρου—τοῦ μακαρίτη Διονυσάκη Λαυράγκα—ποὺ θὰ
σημαίει καὶ τὴν ἐναρξὴ τῆς παράστασης. Οἱ θεατὲς τῆς
γαλαρίας μάλιστα, λίγο γνιάζονταν γιὰ τὴν ἀργοπορία
αὐτῆ, γιὰτι καὶ εἶται διασκεδάσαν περίφημα, φκιάχνοντας
μ' ἐφημερίδες τερᾶστες σαφες, ποὺ τίς πετοῦσαν κάτω
στὴν πλατεία, ἢ χάρτινα χονάκια, ποὺ τὰ γιάμιζαν
στραγάλια καὶ βομβάρδιζαν μ' αὐτὰ τὶς φαλάκρες τῶν
κυριῶν καὶ τὰ καπέλλα τῶν κυριῶν, διασκεδάζοντας μὲ
τὴν ἐξολλη ἀλλὰ μάταια ἀγανάκτηση τῆς βομβολι-
κτῆς ὀρχήστρας.

Τέλος πάντων, κατὰ τίς ἔντεκα παρὰ τέταρτο, νὰ
σου καὶ σινιλαίρει ὁ Λαυράγκας στὸ διάδρομο τῆς
πλατείας, προχωρώντας μὲ τὸ πάσο του, σὰ νὰ ξε
ἀκόμα τουλάχιστο μιῆ ὥρα καιρὸ ὡς ποὺ ν' ἄρχισαι
ἡ παράσταση, φιλοκομμενιάζοντας μὲ κάποιο γνωστὸ
του, ἢ ἀντιμετωπιζόντας ἀπαθῆστα μὲ τὸν κλασικὸ
ζαμνφουτιισμό του, τίς σφουριζιές, τὰ ποδοκροτήματα
κι ὄλο γενικὰ τὸ σαματὸ τοῦ κοινου, ποὺ γὰρ χάσει πᾶ
τὴν ὑπομονὴ του καὶ φονάζει: «Ἐλα, Διονυσάκη, καὶ
ἐλημερωθήκαμεε!... Ἀβάντι, μαέστρο, καὶ μὰς ἔσκα-
σεεεε!...»

Μὰ ὁ μαέστρος, ἀσυκίνητος ἀπ' ὄλες αὐτὲς τὶς
ἐκθρόδωσις, τέλειωσε πρῶτα μὲ τὴν ἡσυχία του τὴν φι-
λοκουβενοῦλα του, καὶ μὴ ἔχοντας τίποτα ἄλλο νὰ
κάμει πῆγε κι ἐστάθηκε στὴ θέσι του, μπροστὰ στ' ἀνα-
λόγιό του, καὶ παίρνοντας τὴ μπαγκέττα στὸ χέρι ἐτοι-
μάστηκε νὰ δώσει τὴν ἀττάκα τῆν ὀρχήστρα. Ὅταν
πρόσεξε πῶς ἔλειπε ὁ Μαουρίνο, ὁ μονάκριβος ὁμοπ-
στας τοῦ Μελοδράματος.

— Ποὺ ναι, βαρέε, ὁ Μαουρίνος; ρώτησε τοὺς ἄλ-
λους τῆς ὀρχήστρας.

— Ὡ! σίγουρα σὲ κάποιο ταβέρνα θὸ κάνει ἀγια-
μοὶ τοῦ ἀποκρίθηκε κάποιος.

— Καὶ τώρα ;· Πάρτε βιάλοο βάγια!..² Πῶς ν' ἀρ-
κίνοουμε χωρὶς ἐθαῶτονε ;· Ἐίπε καταφουρκισμένος ὁ
μαέστρος, ἀφίνοντας τὴν μπαγκέττα πάνω στ' ἀναλό-
γιό του.

Μὰ ὁ κόσμος, ποὺ, βλέποντας τὸ μαέστρο στὴ θέσι
του, νόμισε πῶς θ' ἄρχιζε πᾶ ἡ παράσταση, κι εἶχε
ἡσυχάσει λιγάκι, ἄρχισε νὰ διαμαρτύρεται πῶς ἔντονα
τώρα, μὴ ἔξροντας τὸ αἶτιο τῆς νέας αὐτῆς καθυστέρη-
σης: « Ἀρχισε, μαέστροοο, τὶ περιμένεις ;· Τὰ λεφτὰ
μας πῶσα, νὰ φύγομεε!... Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά εἶχε
πίσει τὸ Λαυράγκα τὸ κεφαλοντικὸ ντελιόρι, κι ἄρ-
χιζε νὰ μπαίει παποριές τοὺς διαλόγους καὶ στὸ Μα-
ουρίνο, ποὺ δὲν ἔννοοσε νὰ φωνεῖ, καὶ στὸν κόσμο,
ποὺ γὰ ἀναστατώνει τὸ θέατρο μὲ τίς φωνές καὶ τίς
χτυπιές του. Στὸ τέλος ἔχασε τὴν ὑπομονὴ του κι
ἐπῆρε τὴ μεγάλη ἀπόφαση:

«Ὅμπρός, πάμετε δίχως ὁμοποε ;· Δέ μπορεῖ ὅπου
καὶ νὰ ναι θὰ ρεῖ... Ἀ! ἀκού δῶ, βαρέ Παναγιῆ, γό-
ρισε κι εἶπε στὸν κλαρινετίστο, ἂ δέν ἔρτει, ἔχε τὸ
νοῦ σου νὰ παίζεις ἐοὺ τὸ ὄλοο του στὴν ἄρια τῆς

1. Μαρέ, στὸ κεφαλοντικὸ ἴδιωμα.

2. Κεφαλοντικὴ ἐκφραση ἀγανάκτησης.

Τζιλντας στὴ δεύτερη πράξη... Κοίτα, μαρὲ μὴν πάει
καὶ τὸ ζεχάσσει καὶ γίνουμε ρεντίκολο!... Ἀβάντι λοι-
πο!...» Κι ἀττάκάρει τὸ πρελούτιο.

Δίχως λοιποὶ νὰ τὰ πολυλογάει, τέλειωσε ἡ πρώτη
πράξη: μὰ ποὺ νὰ φωνεῖ ὁ Μαουρίνο. Τράβηξαν ἐπίτη-
δες λίγο παραπάνου τὸ διάλειμμα, τίποτα. Σκόλιασε ὁ
Λαυράγκας, μὰ τί νὰ κάμει; Ἐπρεπε ν' ἄρχισαι τὴ
δύετηρη πράξη: «Τὸ νοῦ σου, μαρὲ Παναγιῆ, στὸ ὄλοο...
Ξανάπε στὸν κλαρινετίστο.

— Ποιὸ ὄλοο, μαέστρο ;· τ' ἀποκρίθηκε ἐκείνος,
ποὺ γὰ κι ὄλες ξεχάσει τι τοῦ γὰ πεί ὁ Λαυράγκας.

— Ὅσοε βόι τῆ σαρακοστήε!..³ τοῦ πε ὁ Λαυρά-
γκας βινόντας τὸ ἔνα κεφαλοντικὸ φάσκελο ἐξουτίστο.
Τὸ ἔχασσε, κι ὄλα, βορέ δεοῦτελο! ;·⁴ Τὸ ὄλοο τοῦ
ὄμοπο, βαρέ, ποὺ σοὺ νὰ πᾶ τὴν παίζεις ὁ δέν ἔρτει ἴσαμε
ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ Μαουρίνο!

— Ἀ, ναι, καλὰ λέε!.. Ἐγνοια σου Μαέστρο,
πάμε κι ἔγνοια σοὺ!..

Ἐταῖ λοιπόν, βλαστημώνας ὁ Διονυσάκης ὅτι
τοῦ ρχόταν πῶς πρόχειρο στὴ γλώσσα, ἀττάκάρει τὴ
δύετηρη πράξη. Κιὰ νὰ, ἔφτασε ἡ κρίσιμη στιγμή, ποὺ,
ὕστερα ἀπὸ τὴ δραματικὴ συνάντηση τοῦ Ριγολέττου
μὲ τὴ Τζιλντα, ἔπρεπε ν' ἀκουστέι τὸ ὄλοο τοῦ ὄμοπο,
ποὺ προλογίσει τὴν ἄρια τῆς Τζιλντας: «Στὴν ἐκκλη-
σία ποὺ πῆγαίνα νὰ πᾶ τὴν προεухή μου...» Μὰ ὁ
Μαουρίνο δὲν εἶχε ἔρτει ἀκόμα.

Δίνοι σινιάλο λοιπόν ὁ μαέστρος στὸ κλαρίνο, γιὰ
νὰ παίζει τὸ ὄλοο, μὰ vai!.. ὁ Παναγιῆ εἶχε ἔχασει
πάλι τὴ βαριά εὐθόνη ποὺ τὸν ἀνάθεσε ὁ Λαυράγκας
κι εἶχε βγαλεῖ τὸ καλαμὶ τοῦ κλαρίνου του γιὰ νὰ τὸ
καθαρίσει, ὡς ποὺ νὰ ρεῖ ἡ στιγμή νὰ ξαναπαίξει.

Καὶ τότες ἀντήχησε, μέσα στὴ σάλλα τοῦ θεάτρου
τὸ πρωτόκοστο τέμπο ἔνδον ἀναπαίνεχου ὄργάνου
ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία τῆς ὀργανολογίας
καὶ τῆς Ὅπερας φινουράρισε σὲ παρτιτούρα ὀρχή-
στρας. Ἦταν κάτι σὺ ρινόφωνο βέλομα μὲ δξιώσιμους
ἀπομίμησις τοῦ ἡχου τοῦ ὄμοπο: ἦταν ἡ φάτσα καὶ
ἰδιότυπα ἀστεία φωνῆ τοῦ Λαυράγκα, ποὺ, γιὰ νὰ δώσει
μιὰ λύση στὴ δύσκολη αὐτῆ περίπτωση, ἀπόφασιζε νὰ
τραγουχῆσει τὸ μέρος τοῦ ὄμοπο, προσπαθώντας νὰ
μιμηθεῖ καὶ τὸ τέμπο τοῦ ἡχου του.

Τὸ ἀκροατήριό τὰ χασε γιὰ μιὰ στιγμή, ἡ κατα-
λαβνίνοντας τὴ ἀκριβῶς συμβαίνει: μὰ ὄλοο τὸ πῆρε
χαμπάρι, καὶ πρὶν ἀκόμα προφάσει ἡ μιμαντόνα ν'
ἀρχισαι τὴν ἄρια τῆς—ποὺ ἦταν ζήτημα κι ἂν θὰ μπο-
ροῦσε νὰ τὴν τραγουχῆσει, ἀπὸ τὴν προσπάθεια ποὺ
κανε νὰ συγκρατήσσει τὸ γέλιο τῆς—ἔλοπισε σὲ ἐξ-
φρενα οὐκοκροτήματα, γάχανα σφουριζιές κι ἐρωτικὰ
«Μπιεε!.. μπιεε!.. Μπράβο, μαέστροοο! Νὰ μὰς ζή-
σει ἄθδων μαςας!..

Ἐκείνη τὴ στιγμή παρουσιάζεται, φάντες μπιστού-
νης, ὁ Μαουρίνο, φέσι στὸ μεθῶο, ποὺ ἀπαθῆς κι ἀμύ-
λητος, σὰ νὰ γὰ εἶταε στὴν ὥρα του, πῆγε ντεκλι-
ζόντας καὶ κᾶσθαι στὴ θέσι του, χωρὶς νὰ δώσει καμ-
μιὰ προσοχή σ' ὄλη ἐκείνη τὴν κομωχολογία, καὶ χω-
ρὶς νὰ ὀλοπτεύεται κόπο, ὅτι αὐτὸς ἦταν ὁ ἠθικός ἀσ-
τουργός τῆς.

Μόλις λοιπόν τόνε βλέπει ὁ Λαυράγκας, στερεώσε
τὰ γυαλκία του στὴ μύτη του, σπαρωξοσε τὰ χέρια
του, καὶ, κοιτάζοντάς τον, μ' ἔνα μικροχόλο χαμόγελο,
τοῦ λέει:

«Μὲ τὸ ὄγειες σου, βαρέ Μαουρίνο!... Ὅλα τὰ
κακὰ κερμένα νὰ πάθαι ποὺ ὄσνα, μὰ δχι καὶ πῶς θὰ
γενόμενου ταομπίνοα, γιὰ νιομῆ σου!...» Σ. Σ.

3. Βάει τῆς σαρακοστής, ἔηλ. χορῆνε. — 4. Βλάκα.